FOCUS BVD/SBP - rapportage over internationale ontwikkelingen feiten en achtergronden die van belang kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A81/002 3 september 1981

HET NUT VAN GENERAALS BUITEN DIENST

De beïnvloedingscampagnes zoals tegen de neutronenbom en tegen de modernisering van het nucleaire NAVO-arsenaal wordt ook in Nederland een bijzondere rol gespeeld door vertegenwoordigers van bepaalde beroepsgroepen zoals geestelijken, medici en kunstenaars, die een aanmerkelijke invloed op de publieke opinie kunnen hebben. Een aparte plaats daarin wordt ingenomen door de militaire beroepscategorie, die bij uitstek geacht mag worden te weten waarover ze spreekt als het om vraagstukken van vrede en ontwapening gaat.
Het Oosteuropese beïnvloedingsapparaat heeft een aantal westerse topmilitairen ontdekt, die door hun min of meer genuanceerde stellingname van nut kunnen zijn voor het tegen de NAVO gerichte "vredesoffensief".

HET NUT VAN GENERAALS BUITEN DIENST

De lijst van

De redevoering van de secretaris-generaal van het centraal comité van de SED (= de Oostduitse CP), , voor het begin juni j.l. gehouden congres van de Freie Deutsche Jugend (FDJ, de jongerenorganisatie van de SED) zou als zoveelste lofrede op "het socialisme, dat als enige in staat is de levensvragen van de jeugd op te lossen" spoedig in de vergetelheid zijn geraakt als niet halverwege zijn toespraak iets heel opmerkelijks had gedaan. Na enkele uitlatinge over de "brede beweging in NAVO-landen tegen het rakettenbesluit" sprak de Oostduitse partijleider over het "toegenomen engagement van voormalige en actief-dienende hoge westerse militairen" en kwam hij vervolgens met een lijst van zestien generaals en admiraals , die allen tegenstander van de stationering van nieuwe middellange afstandskernwapens in West-Europa zouden zijn. Tot de genoemden behoorden ook twee Nederlanders, de generaals en

's lijst was daarom zo opmerkelijk omdat hij niet alleen de namen noemde van diegenen van wie al geruime tijd bekend is dat zij zich volgaarne door het Oosteuropese propaganda-apparaat laten gebruiken om aan de "brede beweging" kracht bij te zetten, maar dat hij ook namen noemde van militaire deskundigen die bij herhaling een meer genuanceerd standpunt over de Oost-West-krachtsverhoudingen naar voren hebben gebracht.

Uiteenlopende opvattingen

Zo kwam in de opsomming niet alleen de Amerikaanse Schout-bij-nacht buiten dienst voor die mede-organisator was van de in april dit jaar in Groningen gehouden conferentie over nucleaire oorlog in Europa, maar ook die van enerzijds een deelnemer aan de Groningse conferentie die moeite had met het eenzijdige karakter daarvan (brigade-generaal) en anderzijds de ex-CIA-onderdirecteur techniek die aan het eenzijdige karakter van bedoelde conferentie een niet onbelangrijke bijdrage leverde . Bovendien kan als voorbeeld van de uiteenlopende opvattingen van de do in een adem genoemden de mening van de Italiaanse generaal

b.d. , dat de NAVO zowel op nucleair als conventioneel gebied superieur is aan het Warschau Pact, tegenover die van generaal-majoor b.d. gesteld worden, die uitgaat van het bestaan van een militair evenwicht, waarbij hij "stabiliteit op conventioneel gebied (....) een belangrijke voorwaarde (acht) om het aandeel van atoomwapens terug te dringen" .

Generaals voor de vrede

De hierboven geciteerde uitspraak van is niet terug te vinden in het uitgebreide artikel dat het SED-dagblad Neues Deutschland kort na 's redevoering wijdde aan de publicatie van het boekwerkje "Generaals voor de vrede" . In het artikel worden van hem alleen uitspraken aangehaald als "het NATO-moderniseringsbesluit van december 1979 blijkt onderdeel te zijn van een groter pakket (....) hetgeen duidelijk maakt welke bedoelingen de Verenigde Staten met deze nieuwe ronde in de atomaire wapenwedloop hebben".
Dit selectief citeren van westerse generaals en admiraals - het Neues Deutschland-artikel voert er zeven ten tonele - is een beproefd propagandamiddel, waartegen alleen het nimmer doen van enige uitspraak een afdoende afweermiddel is. Het medewerken aan het boekje "Generaals voor de vrede" kan gezien worden als een succes van de op het Wereldvredesparlement in Sofia gestarte poging van de internationale communistische mantelorganisatie, de Wereldvredesraad (WVR), om zoveel mogelijk westerse militairen, al dan niet buiten dienst, bij de campagne tegen het NAVO-december-besluit te betrekken.
Het Wereldvredesparlement werd bijgewoond door vijf hoge Westeuropese b.d. militairen, die met Oosteuropese collega's meewerkten aan een zeer eenzijdige verklaring over de militaire politiek van de Verenigde Staten . Dit vijftal vormde de kern waar omheen de Wereldvredesraad zijn "Generaals voor de vrede"-initiatief heeft opgebouwd.
Van deze vijf zijn er twee de laatste jaren zo veelvuldig ingeschakeld geweest bij campagnes van de Wereldvredesraad dat zij zonder meer de harde kern genoemd kunnen worden.
Het betreft hier de eerdergenoemde , meestal opgevoerd als Italiaans senator en "ex-plaatsvervangend opperbevelhebber van de

nucleaire strijdkrachten voor de zuidflank van de NAVO"- vrijwel nooit wordt vermeld dat hij in de Italiaanse senaat is gekozen als onafhankelijk kandidaat op de lijst van de Italiaanse CP - en , voormalig chef-staf van het Portugese leger, altijd geïntroduceerd als ex-president van Portugal zonder dat daaraan wordt toegevoegd dat hij binnen de hiërarchie van de Wereldvredesraad inmiddels is opgeklommen tot vice-president.

Het nut

Door deze twee fellow-travellers zonder onderscheid des persoons in een opsomming samen met andere hoge militairen als tegenstanders van het NAVO-moderniseringsbesluit te noemen wekte bewust de indruk dat betrokkenen daartegen allen in even grote mate en op dezelfde gronden gekant zijn. In zijn rede voor het FDJ-congres komen ten aanzien van de generaals weliswaar de zinsneden "ongeacht verschillende wereldbeschouwelijke en politieke standpunten" en "ondanks voorbehouden (...) met betrekking tot enige buitenlandspolitieke stellingnames van de socialistische landen" voor, maar deze nuanceringen zijn uitermate slim in het betoog verpakt.
Waar het om ging, was dat "men niet kan beweren dat deze beweging (tegen het rakettenbesluit) de dingen niet kan beoordelen". De beweging wordt immers mede gedragen door hoge westerse militairen. "Zij zouden toch moeten weten welke zin het opstellen van zulke raketten in West-Europa zou moeten hebben". Met andere woorden : als zij he niet weten, wie dan wel ? In deze redenering is iedere kritische opmerking van westerse militairen over NAVO-besluiten bruikbaar.
Extra bruikbaar worden uitlatingen van generaals en admiraals als deze gedaan worden in interviews met Oosteuropese media . Dan wordt door selectief citeren het nut van de generaals buiten dienst nog grote Nuanceringen en voorbehouden worden dan niet meer verpakt, maar simpelweg onvermeld gelaten.